

Metodologia de organizare a programului național „Școala altfel”

- proiect -

I. Prevederi generale

1. Programul național „Școala altfel” are o durată de 5 zile consecutive lucrătoare în timpul anului școlar și poate fi derulat pe baza unei planificări ce rămâne la decizia fiecărei unități de învățământ, conform OMENCS 4577/2016 privind structura anului școlar 2016 - 2017.
2. „Școala altfel” este un program național menit să contribuie la dezvoltarea competenței de învățare și a abilităților socio-emoționale în rândul copiilor preșcolari/elevilor. Cadrele didactice vor proiecta, testa și evalua abordări eficiente pentru dezvoltarea acestor competențe și abilități. Programul „Școala altfel” oferă un spațiu de experimentare în care atât cadrele didactice, cât și elevii sunt încurajați să își manifeste creativitatea și să lege într-un mod atractiv teoria cu aplicațiile ei din viața de zi cu zi, învățarea cu preocupările individuale într-un context favorabil dezvoltării socio-emoționale.
3. În perioada alocată programului „Școala altfel”, vor fi facilitate **activități educative** având una sau mai multe dintre următoarele caracteristici:
 - transdisciplinaritate;
 - experiențiale/de învățare prin experiență;
 - proiectate în parteneriat cu elevi, părinți, instituții, organizații non-guvernamentale și/sau agenți economici;
 - inovatoare pentru contextul în care sunt derulate;
 - bazate pe constatările unor cercetări și bune practici recente din domeniul educațional.
4. Obiectivele și activitățile educative proiectate vor răspunde intereselor copiilor preșcolari/elevilor și vor reflecta preocuparea cadrelor didactice de a identifica soluții la provocările întâmpinate în facilitarea dezvoltării competenței de învățare și a abilităților socio-emoționale.
5. Obiectivele și activitățile proiectate și derulate în cadrul programului „Școala altfel” vor veni în completarea experiențelor de învățare pe discipline, amplificându-le componenta de dezvoltare socio-emoțională și legătura cu viața de zi cu zi, precum și cu preocupările copiilor preșcolari/elevilor. În baza experiențelor din cursul programului „Școala altfel”, cadrele didactice vor integra cele mai eficiente abordări testate în cadrul acestui program în procesele de învățare pe tot parcursul anului școlar.
6. În implementarea programului „Școala altfel” este esențială creșterea gradului de implicare a elevilor în proiectarea, derularea și evaluarea activităților de învățare. Această strategie este benefică pentru dezvoltarea în rândul acestora a competenței de învățare și a abilităților socio-emoționale (recunoașterea și gestionarea emoțiilor, preocuparea manifestată față de alte persoane, stabilirea unor relații

pozitive, luarea unor decizii responsabile și gestionarea situațiilor provocatoare în mod constructiv și integru).

7. În derularea activităților programului „Școala altfel”, cadrele didactice, elevii și părinții vor identifica și valorifica resurse locale. Această abordare contribuie la dezvoltarea creativității, abilităților de rezolvare a problemelor și a colaborării dintre cadrele didactice, elevi, părinți și comunitate.
8. În perioada alocată programului „Școala altfel” nu se organizează cursuri conform orarului obișnuit al unității de învățământ. Programul se va desfășura în conformitate cu un orar special, în fiecare dintre cele 5 zile.
9. Participarea la programul „Școala altfel” este obligatorie atât pentru copiii preșcolari/elevi, cât și pentru toate cadrele didactice din unitatea de învățământ.
10. Activitățile educative din cadrul programului „Școala altfel” se pot realiza în unitatea școlară sau în afara acesteia, respectându-se prevederile legale cu privire la siguranța elevilor. Orice deplasare în afara unității de învățământ trebuie să aibă un pronunțat caracter educativ și nu sunt permise deplasări ale elevilor pe durata întregului program (5 zile sau mai mult).
11. Prezenta metodologie va fi afișată la avizierul școlii sau într-un alt loc accesibil pentru a putea fi consultată de cadre didactice, elevi, părinți și parteneri ai unității de învățământ.

II. Proiectarea programului „Școala altfel”

12. Proiectarea programului „Școala altfel” se va realiza în patru etape:
 - a) investigarea intereselor copiilor preșcolari/elevilor;
 - b) alcătuirea ofertei „Școala altfel” (totalitatea activităților educative din care preșcolarii/elevii pot să aleagă);
 - c) colectarea opțiunilor copiilor preșcolari/elevilor privind activitățile educative la care vor să participe dintre cele prezentate în oferta „Școala altfel”;
 - d) elaborarea detaliată a programului pe baza opțiunilor individuale ale copiilor preșcolari/elevilor.
13. În vederea planificării programului „Școala altfel”, până la 10 octombrie 2016, în cadrul consiliului profesoral, în prezența consilierului educativ, consilierului școlar și mediatorului școlar (dacă există), reprezentanților Consiliului Elevilor și Comitetului de Părinți se va decide:
 - a. Echipa de coordonare a programului „Școala altfel”, formată din director sau director adjunct, membri ai Consiliului Profesoral (cel puțin 1 membru din comisia pentru întocmirea orarului), membri ai Consiliului Elevilor, membri ai Comitetului de Părinți, consilierul educativ, consilierul școlar (dacă există) și mediatorul școlar (dacă există).
 - b. Calendarul de derulare a programului „Școala altfel”, care va cuprinde: perioada de investigarea intereselor copiilor preșcolari/elevilor, perioada de alcătuire a ofertei „Școala altfel”, perioada de desfășurare a programului și perioada de reflecție/analiză a rezultatelor.

Ulterior, echipa de coordonare și calendarul programului vor fi instituite prin decizia Consiliului de Administrație.

14. Echipa de coordonare a programului „Școala altfel” are următoarele atribuții:

- a) investigarea preocupărilor copiilor preșcolari/elevilor, stabilirea formei de prezentare a propunerilor de activități pentru oferta din cadrul programului „Școala altfel”;
- b) centralizarea propunerilor de activități (durată, număr optim de elevi-participanți, spațiu și materiale necesare);
- c) centralizarea opțiunilor elevilor/preșcolariilor;
- d) întocmirea orarului;
- e) programarea utilizării spațiilor și a altor facilități ale unității de învățământ;
- f) monitorizarea desfășurării programului „Școala altfel”;
- g) analiza rezultatelor programului „Școala altfel” și elaborarea raportului sintetic.

Echipa de coordonare a programului va îndeplini aceste responsabilități folosind metode adaptate la specificul unității de învățământ.

Investigarea intereselor copiilor preșcolari/elevilor

15. În prima etapă a proiectării programului „Școala altfel”, echipa de coordonare a programului, în colaborare cu educatorii/învățătorii/diriginții, va investiga, colecta și centraliza preocupările preșcolariilor/elevilor(ex. „Ce face un webdesigner la lucru?”).

16. Cadrele didactice, elevii, părinții și partenerii unității de învățământ vor proiecta activitățile programului „Școala altfel” în funcție de rezultatele investigației realizate de echipa de coordonare, conform art. 14.

Alcătuirea ofertei programului „Școala altfel”

17. Cadrele didactice, elevii, părinții și partenerii unității de învățământ vor fi informați (prin afișarea la avizier, site, email, discuții etc.) cu privire la formatul de înscriere (forma de prezentare) a activităților în oferta unității de învățământ pentru programul „Școala altfel” și preocupările identificate în rândul copiilor preșcolari/elevilor cu cel puțin 3 săptămâni înainte de termenul limită pentru elaborarea ofertei.

18. Activitățile cuprinse în programul „Școala altfel” vor fi proiectate și facilitate/implementate de cadre didactice în parteneriat cu elevi, alte cadre didactice, părinți, reprezentanți ai instituțiilor, autorităților, companiilor sau organizațiilor non-guvernamentale locale, ținând cont și de resursele disponibile în unitatea de învățământ.

19. Propunerile de activități pot fi înaintate și de către elevi, părinți sau parteneri ai unității de învățământ, respectând calendarul și forma de prezentare agreate la nivelul unității de învățământ. Activitățile propuse de elevi, părinți sau parteneri ai unității de învățământ se vor desfășura în prezența și sub supravegherea cel puțin a unui cadru didactic.
20. Echipa de coordonare va centraliza activitățile educative propuse de cadrele didactice, elevii, părinții sau partenerii unităților de învățământ și va elabora oferta de activități a programului „Școala altfel”.

Înscrierea copiilor preșcolari/elevilor la activitățile propuse

21. Învățătorul/dirigintele va prezenta copiilor preșcolari/elevilor și părinților oferta de activități a programului „Școala altfel” și va centraliza înscrierile individuale ale acestora. Diriginții/ învățătorii vor oferi elevilor/ părinților clarificări – dacă e cazul – în legătură cu activitățile cuprinse în oferta programului.
22. Activitățile din programul „Școala altfel” la care se înscriu elevii trebuie să însumeze cel puțin numărul de ore dintr-o săptămână obișnuită de școală.

Elaborarea detaliată a orarului „Școala altfel”

23. Orarul programului „Școala altfel” va fi elaborat de către echipa de coordonare și instituit prin decizia Consiliului de Administrație.
24. Cadrele didactice ale căror activități nu întrunesc numărul minim proiectat de copii preșcolari/elevi înscriși vor participa și sprijini derularea celorlalte activități din unitatea școlară.
25. Orarul programului „Școala altfel” și distribuția copiilor preșcolari/elevilor pe activități vor fi afișate în școală și comunicate elevilor și părinților cu cel puțin 2 săptămâni înainte de perioada pentru care s-a planificat programul.
26. Pentru realizarea activităților decise, cadrele didactice elevii, părinții și partenerii unităților de învățământ se vor asigura de existența resurselor necesare, având acces la infrastructura și logistica școlii. În implementarea programului pot fi utilizate și resurse extrabugetare.
27. Indiferent de tipurile de activități organizate, echipa de coordonare va lua toate măsurile pentru asigurarea supravegherii copiilor preșcolari/elevilor și a securității acestora pe parcursul desfășurării acestora.

III. (Auto-)Evaluarea învățării în cadrul programului „Școala altfel”

28. Evaluarea contribuției programului „Școala altfel” la dezvoltarea competenței de învățare și a abilităților socio-emoționale ale copiilor preșcolari/elevilor se va realiza prin două modalități:

- a) copiii preșcolari/elevii își vor autoevalua implicarea în activități și vor reflecta asupra învățării în scris (chestionar, mesaje scrise) sau oral (reflecții de grup, focus grup), ghidați de dirigintele/învățătorul clasei;
 - b) cadrele didactice vor evalua comportamentele de învățare individuale și de grup, precum și schimbările de atitudini și/sau preocupări ale copiilor preșcolari/elevilor prin observare atât pe parcursul programului „Școala altfel”, cât și după încheierea acestuia.
29. În cursul săptămânii care urmează după programul „Școala altfel”, cadrele didactice vor facilita reflecția copiilor preșcolari/elevilor (organizați pe clase) asupra conexiunilor dintre cele învățate în cursul programului și disciplina pe care o predau. Aceste reflecții pot constitui bază de evaluare a progresului învățării elevilor și se pot nota în catalog la disciplina relevantă.
30. Modul de colectare și centralizare a feedback-ului și a reflecțiilor (observații, noi soluții didactice identificate) este la alegerea cadrelor didactice din unitatea de învățământ. Evaluarea se bazează pe profesionalismul și integritatea colectivului unității de învățământ și dorința acestuia de a identifica și testa soluții pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor preșcolari/elevilor.

IV. Evaluarea și valorificarea rezultatelor programului „Școala altfel”

31. Evaluarea programului „Școala altfel” are ca scop identificarea unor soluții practice și eficiente în dezvoltarea competenței de învățare și a abilităților socio-emoționale ale copiilor preșcolari/elevilor. Feedback-ul colectat și reflecțiile/observațiile vor fi valorificate de cadrele didactice pentru a evalua relevanța și utilitatea activităților de învățare desfășurate conform scopului enunțat al programului și pentru a le transfera pe cele eficiente în activitatea de la clasă.
32. La cel târziu trei săptămâni după încheierea programului „Școala altfel”, în fiecare unitate de învățământ, în cadrul primului consiliu profesoral, se va analiza:
- a) satisfacția cadrelor didactice privind activitățile experimentate și rezultatele observate;
 - b) schimbările percepute privind așteptările, atitudinile, motivația și preocupările observate în rândul copiilor preșcolari/elevilor;
 - c) nevoile și dificultățile identificate în rândul copiilor preșcolari/elevilor și măsurile de prevenire, sprijin sau remediere necesare pentru buna desfășurare a activității didactice;
 - d) soluții de adaptarea activităților experimentate în cadrul programului „Școala altfel”, pentru a putea fi folosite pe tot parcursul anului școlar, în cadrul proceselor educative organizate pe discipline școlare;
 - e) soluții de îmbunătățire a modului de organizare a programului „Școala altfel” în următorul an.
33. La activitatea de analiză/reflecție din cadrul consiliului profesoral vor fi invitați și reprezentanți ai elevilor și părinților, precum și ai altor instituții/ organizații nonguvernamentale implicate în activitățile de învățare din programul „Școala

altfel”. În urma acestei analize se va întocmi un raport sintetic al programului, care va oferi informații privind prezența copiilor preșcolari/elevilor și a cadrelor didactice la activități și va evidenția reușitele, dificultățile, resursele și soluțiile identificate de unitățile școlare pentru dezvoltarea de către preșcolari/elevi a competenței de învățare și a abilităților socio-emoționale.

34. Ședința de analiză va fi condusă de directorul unității de învățământ, care va asigura colectarea informațiilor relevante pentru elaborarea raportului de evaluare a programului „Școala altfel”.

V. Diseminare și recunoaștere

35. Unitățile de învățământ sunt încurajate să promoveze activitatea și rezultatele programului „Școala altfel” în rândul părinților și publicului larg. Vor fi folosite mijloace de promovare, precum prezentarea activităților pe site-ul propriu, pe cel al partenerilor implicați în activități, informări/articole în mass-media locală sau centrală, fotografii, filme.
36. În baza instrumentelor și criteriilor de evaluare agreeate, fiecare unitate de învățământ va selecta o activitate din cele desfășurate, cu care să participe la competiția „Școala altfel” desfășurată la nivel județean/al municipiului București.
37. Pentru a participa la competiția organizată la nivel județean/al municipiului București, unitatea de învățământ va încărca pe site-ul inspectoratului școlar, la rubrica dedicată competiției din cadrul programului „Școala altfel”.
38. La nivel județean/al municipiului București, competiția își propune să selecteze și să promoveze pe site-ul inspectoratului 10 activități care s-au desfășurat în cadrul programului „Școala altfel” și s-au dovedit eficiente în dezvoltarea competențelor de învățare și a abilităților socio-emoționale.
39. Selecția activităților se va face de către o comisie constituită la nivel de județ/Municipiul București, în baza unor criterii stabilite de inspectoratul școlar printr-o procedură transparentă, prin implicarea consiliului județean/al municipiului București al elevilor, a organizațiilor reprezentative ale părinților și a consiliului consultativ al cadrelor didactice. Criteriile și modul de evaluare vor fi stabilite de fiecare inspectorat și comunicate unităților de învățământ din subordine și publicului larg în timp util, dar nu mai târziu de data de 10 octombrie 2016. Termenul limită de trimitere a dosarelor activităților selectate de fiecare școală este 20 iunie 2017.
40. Fiecare inspectorat va stabili, prin decizie a inspectorului școlar general, componența comisiei de evaluare a dosarelor activităților primite de la unitățile de învățământ. Comisia va evalua dosarele depuse, în conformitate cu modalitățile și criteriile stabilite la nivelul inspectoratului și comunicate public.
41. În baza instrumentelor și criteriilor de evaluare stabilite la nivelul inspectoratelor școlare, activitățile desfășurate pot fi premiate la nivelul județului/al municipiului

București, cu sprijinul autorităților administrației publice locale, al partenerilor educaționali, din resurse proprii etc.

42. Cele 10 activități desfășurate în cadrul programului „Școala altfel” și selectate la nivelul fiecărui județ și al municipiului București vor participa la competiția organizată la nivel național, de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, conform unei proceduri ce va fi transmisă inspectoratelor școlare, până la data de 1 aprilie 2017.

VI. Aprobarea și monitorizarea programului „Școala altfel”

43. Calendarul și orarul programului „Școala altfel” se vor aproba de către consiliul de administrație al unității de învățământ. După aprobarea de către consiliul de administrație, orarul adoptat devine obligatoriu, atât pentru copiii preșcolari/elevi, cât și pentru cadrele didactice.
44. Cu cel puțin 2 săptămâni înainte de perioada pentru care s-a planificat desfășurarea programului „Școala altfel”, conducerea unității de învățământ va comunica inspectoratului școlar orarul programului.
45. Directorul unității de învățământ va monitoriza prezența copiilor preșcolari/elevilor și cadrelor didactice la activitățile programului „Școala altfel”. Activitățile educative aprobate se înscriu în condica de prezență a cadrelor didactice, absențele copiilor preșcolari/elevilor se înscriu la rubrica *Purtare* din catalog.
46. În săptămâna planificată pentru desfășurarea programului „Școala altfel”, inspectoratele școlare vor delega inspectori școlari pentru a monitoriza activitățile organizate de unitățile de învățământ în cadrul programului „Școala altfel”.
47. În cadrul inspecțiilor școlare se va evalua participarea cadrelor didactice și a copiilor preșcolari/elevilor la programul „Școala altfel” și respectarea metodologiei.
48. La sfârșitul anului școlar, inspectoratele școlare vor include, în raportul privind starea învățământului, un capitol referitor la programul „Școala altfel”. Raportul sintetic va oferi informații privind prezența copiilor preșcolari/elevilor și cadrelor didactice la activități și va evidenția dificultățile, resursele și soluțiile identificate de unitățile școlare pentru exersarea de către preșcolari/elevi a competenței de învățare și a abilităților socio-emoționale.
49. În vederea îndeplinirii scopului programului „Școala altfel”, rolul inspectorilor școlari va fi și de a oferi consiliere cadrelor didactice și echipelor de coordonare în proiectarea activităților educative, precum și integrarea celor mai eficiente abordări testate în cadrul acestui program în procesele de învățare pe tot parcursul anului școlar.
50. Nerespectarea prezentei metodologiei atrage după sine aplicarea sancțiunilor prevăzute în Legea educației naționale nr.1/2011 cu modificările și completările ulterioare și în Regulamentul de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar în vigoare.

GLOSAR

Competența de învățare se compune din cunoștințe, abilități, valori și atitudini specifice. A învăța să înveți reflectă abilitatea de a te angaja în învățare și a persevera, a-ți organiza propriul demers de învățare, inclusiv prin gestionarea eficientă a timpului și a informațiilor, atât individual, cât și în grup. Această competență presupune conștientizarea propriilor procese și nevoi de învățare, identificarea oportunităților existente și abilitatea de a depăși obstacole pentru a învăța cu succes. Această competență include dobândirea, procesarea și asimilarea noilor cunoștințe și aptitudini, precum și identificarea și recurgerea la îndrumare și sprijin. A învăța să înveți angrenează persoanele care învață în procese prin care construiesc pe cunoștințele și experiențele lor existente pentru a le utiliza și aplica într-o varietate de contexte: acasă, la locul de muncă, în instituții de învățământ și formare. Motivația și încrederea sunt esențiale pentru dezvoltarea competenței. (Education Council (2006) Recommendation of the European Parliament and the Council of 18 December 2006 on key competencies for lifelong learning (2006/962/EC)).

Abilitățile socio-emoționale includ 5 arii de dezvoltare ale copiilor preșcolari/elevilor: autocunoaștere (abilitatea de a-și recunoaște emoțiile, gândurile și influența asupra comportamentului, de a auto-evalua punctele tari și de creștere precum și de a manifesta un nivel optim de încredere personală), autogestionare/autoreglare (abilitatea de a gestiona eficient propriile emoții, gânduri și comportamente incluzând managementul stresului, impulsurilor precum și auto-motivarea pentru îndeplinirea unor obiective personale și/sau de învățare), abilități sociale (înțelegerea perspectivei celuilalt, empatizarea cu persoane din diferite culturi, înțelegerea normele sociale, cetățenești, comunitare și etice, valorizarea resurselor și sprijinului familiei, școlii și comunității), abilități de relaționare (abilitatea de a stabili și menține relații sănătoase și satisfăcătoare cu indivizi și grupuri, inclusiv abilitățile de comunicare clară, ascultare activă și de a cere și oferi sprijin), abilitatea de a lua decizii într-un mod responsabil (abilitatea de a face alegeri personale și privind interacțiunile sociale pe baza unor standarde etice, de siguranță, sociale, precum și evaluând realist consecințele diverselor acțiuni asupra bunăstării personale, a celorlalți și asupra mediului). (traducere a definiției date de **Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning**)

Învățarea experiențială/prin experiență reprezintă o modalitate de învățare în care educatorul/învățătorul/profesorul îi implică pe copiii preșcolari/elevii în experiențe directe și procese de reflecție (analiză) pentru a crește nivelul de cunoștințe, a dezvolta abilități, atitudini și capacitatea acestora de contribui la binele comunității. În filozofia învățării prin experiență, prelegerea pe o anumită temă poate fi înlocuită cu experiențe diverse (jocuri de rol, vizite, interviuri, teatru forum, interacțiuni cu un anumit mediu/persoane/probleme, rezolvarea de probleme) și analiza/reflecția asupra comportamentelor și sentimentelor avute, lecțiilor învățate și aplicațiilor în viața de zi cu zi (ce s-a întâmplat? Cum v-ați simțit? Ce ați observat? Ce înseamnă asta? Cum se

aplică în viața de zi cu zi? Ce nou comportament ați vrea să adoptați?). Ciclul învățării prin experiență (v. David Kolb) cuprinde 4 etape: experiența concretă, reflexia (analiza gândurilor, sentimentelor și observațiilor), conceptualizare abstractă (formularea concluziilor/lecțiilor învățate) și experimentarea activă (aplicarea celor învățate în viața de zi cu zi/alte contexte). (Asociația pentru educație prin experiență).

DRAFT